

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

ktilső monostorutca 152 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer a m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.
 Ars évnegyedre 3 it o. 4. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmad-
 szor 5 kr. o. 4. minden hirdetés után 30 kr helyesdíj. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőszepes, STEIN J. könyvkereskedése.

Szent István első apostoli királyunk országos ünnepét városunk ez évben is oly ünnepély-
 lyel ülte meg, mint ezt a vallásos és politikai ér-
 zelmek tekintetében oly derék kolozsvári néptől várni
 lehetett, s mi úgy hisszük ez ünnep, mint Magyar-
 ország és nem egy vallásfelekezet ünnepe, minden
 valláskülönbőség nélkül méltán szolgálhat tiszteletre-
 méltó alkalomul arra, hogy a vallásos és hazafiai
 kegyelet az érzelmek községében egygyé-olvasztva
 minden szíveket, a vallásos hódolat egész általános-
 ságban kifejeztessék a magyar korona szentsége, a
 keresztyén állam eszméje iránt. A nevezetes nap elő-
 estéjén városunk utcái fényárban usztak. Minden
 ablak ki volt világítva, s több helyt csinos transpa-
 rentek valának szemlélhetők; így a polgári társal-
 kodó erkélyén a szent király képe „könyörögj né-
 ped jobb jövőjeért!” felirattal, egy másik az erdélyi
 kölcsönös jég- és tűzkármentő-társulat szállásá-
 nál: „éljenek a szabadságra törő nemzetek!” fel-
 irattal; ezenkívül fényesen volt világítva a tanács-
 ház, a kaszinó helyisége, a főkörmányzó laka, Kar-
 vázy és Biasini házai stb. A tanácsház előtt zene
 harsogott s az utcákon a nép ezrei hullámoztak.
 Másnap minden bolt zárva volt. Reggeli 10 óra előtt
 a kir. főkörmányszék s más helybeli alkotmányos
 tisztviselők, egyházak és egyletek tagjai diszra-
 hába öltözve, a kaszinó termeiből, mint gyűlőhelyről,
 tömegesen mentek a piaci r. kathi. főegyházba s
 városunk többi templomai is buzgón fohászkodó hall-
 gatóssággal teltek meg.

Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kisértetbe ne jussatok!

Vak az, meggyógyíthatatlan lelki vak, ki ed-
 dig nem látta, hogy a bécsi kormány, azért szak-
 gatta szét Magyarországot, hogy ezt darabonként
 elnyelhesse, s azért korbácsolta fel egymás ellen a
 nemzetiségeket, hogy az erők összpontosulását lehe-
 tetlenné tegye. A bécsi kormány hagyományos abso-
 lut, és a centralisatiora irányzott politikáját még
 akkor sem adá fel, midőn bizonyossá vált, hogy
 ezen szerencsétlen politika által a birodalmat a bu-
 kás örvényének szélére vezette; csak a modorban
 tett egy kis személynévesztő változtatást.

A bécsi kormány szükségéből alkotmányosít
 játszdván, országgyűlésre hívá Magyarország egyik
 darabját; azt híven, hogy ez testben lélekben meg-
 törve a 12 évi rémuralom alatt, kegyelemként foga-
 dandja azon semmit, mi legyilkolt alkotmányos sza-
 badsága helyett odavetett. Erdély, Horvát, Dal-
 matországot, és Fiumét nem hívák meg a pesti gyű-
 lésre: nem mert a szent István koronája egészben
 nem férhetendett be a birodalmi tanácsba; de így is
 az istiai gyűlést makacssága miatt föl kelle oszlatni.
 Horvátország daczára az eminens, excellens, s más
 méltóságos urak buzgalmanak, elhatározá, hogy a
 birodalmi tanácsba be nem buvik; a Királyhágón
 túli Magyarország megint kimondá: hogy miután
 az ország integritása, és alkotmányos
 függetlensége vissza nem állított, az
 országgyűlési tárgyalások fonalátelsza-
 kitottnak tekinti.

Erdély még eddig nem állított ki a szinpa-
 ra; de hogy ennek fontos szerepet szántak, még
 pedig a bécsi urak javára, az több mint bizonyos.

Azt ugyanis gondolni lehetett előre: hogy a
 Királyhágón túli Magyarország nemcsak, hogy be
 nem fog menni a birodalmi tanácsba, de az ország
 kiegészítését, és a bécsi kormány-férfiaktól függet-
 lenségét alkotmányos törvényei és a dynastiával kö-
 tött két-oldalu szerződvényei alapján vissza fogja
 követelni; és még Horvátországról s Fiuméről sem
 volt bizonyos, hogy magát elárulja; másfelől a pro-
 visoriumot sem volt tanácsos visszaállítani; mert hi-
 szen azt a pénzt, s más erőhiánya miatt kelle meg-
 szüntetni; nem maradt hát egyéb hátra, mint Erdélyt
 mintegy tartalék-serget hátra tartani, honnan
 a nép akaratjának hatalma által (!?) az ellenség
 legveszélyesebb állását, az ország egységét szétlúdni
 lehessen, és ezen tartomány mind maga fölmenjen

a bécsi tanácsba, mind pedig az ország másik da-
 rabját magával menni kényszerítse. Erdély tehát fon-
 tosabb positio a bécsi férfakra nézve mint bárme-
 lyik tartomány a világon, ez az a pont, hova a
 maga absolut centralis tervének végső reményét kö-
 tötötte, s ez az oka miért ezt eddigelő a harcokbani
 vérvesztéstől, az october 20-kán inneni alkotmányos
 mozgalmak alatt mindig kimélte.

Erdély a reactionnak bizonyára a legtöbb sikert
 ígérhette, az anyagot megadta ezen tartománynak
 szerencsétlen belszerkezete; van itt ugyanis három
 egymástól különböző természetű földterület három
 nemzet nevezete alatt, s ezen kívül egy nagy nép-
 szám a románok, kik az összes népeségnek körül-
 belül felét teszik; van ezen kívül négy bevett vallás,
 és majd annyi privilegium a hány helység, s némely
 helységben kettő is, mind meg annyi bűn, s mind
 meg-annyi hadi positio a reactio előnyére. Ezen bű-
 nök eleitől fogva szétszakgatták a tartomány erejét
 s az egyik osztály a nemesek és nem nemesek,
 földesurak és jobbágyság közötti osztályokat is ideértve
 — ellensége volt egymásnak, s így következöleg
 magának a tartománynak; ezen kívül a számos ro-
 mán nép — miután a szerencsétlen magyar, szé-
 kely és szász nemzet-nevezet, és a négy bevett
 vallást látta, maga is nemzetiséget, s vallásának be-
 vétetését követelte. Ezen szerencsétlenséget tetézte
 az, hogy a Leopoldi hitlevél 8-dik pontjába, az ün-
 nepélyes kiadáskor, a megyék, vidékek, székek, és
 városok tisztjeinek a király általi megerősítése ezen
 clausulában: „confirmatione tamen pariter nostra si-
 cut in praecedentibus in quolibet ex dictis casibus
 inpetrandum” becsusztatott; tovább az, hogy az 1791.
 12-dik t.cikk a megyék, vidékek, és székek tiszt-
 jeinek megerősítését illetőleg, a kormány által egyol-
 dalulag odamagyarázott, hogy a főtisztek által
 minden bevett vallásból candidandó három-három
 egyén, és így mindnyájan fölterjesztendők, a hon-
 nan a következett, hogy a kormánytól függő főtiszt
 által candidált 9 egyénből, a kormány kiválasztotta
 a maga emberét, mely körülmény a megyei életet,
 (mely Magyarországon az alkotmányt még akkor is
 fentartotta, midőn az ország török és német járom
 alatt, ugy szólva centralis kormány nélkül állott)
 csaknem árnyékká változtatta; honnan a szabadság
 érzelmé a gyakorlat hiánya miatt egy általában lan-
 kadtabb mint Magyarországon, az erdélyi ember lel-
 kében bizonyos féltékenység keletkezett, míg a magyar-
 ország, ki tisztelt közvetlen maga teremtette —
 bátrabb és határozottabb maradt.

Magyarországon a kiváltságos osztály betű szeri-
 nti gyakorlatában volt az alkotmányos szabadság-
 nak, s üdvös törvények kaput nyitottak arra a nem
 nemes osztálynak is, tudjuk ugyanis, hogy az ugy-
 nevezett honoratorok már 48 előtt tagjai voltak a
 megyei gyűléseknek, s megyei tisztviselők is lettek;
 innen a szabadság szerelme általános lett, s a nép-
 nek fajkülönbőség nélkül vérévé vált, s ez az oka,
 hogy ott a reactio 48/9-ben a volt kiváltságatlan
 osztályt, a szabadság elnyomására föl nem használ-
 hatta, és hogy a puszták fía vakon rohant annak
 védelmére. Ez varázsolt kizsákolat egy pillanat
 alatt a gulyásból, s fegyelmezett honvédet a sze-
 gény legényből.

Azt mondjam, hogy Erdélynek nem voltak szin-
 tgy a szabadsággért buzgó fiai? Meghazudtolnának
 a régibb és újabb történelem számos adatai; de hol
 ki kell mondanom, hogy a szabadság érzete a ki-
 váltságos osztály egy részénél már el volt lankadva,
 s a kiváltságatlan osztály annak malasztját még meg
 sem ízlelte volt, s ez legfőbb oka annak, hogy a
 kiváltságos osztály egy általában nem buzgott ugy
 a szabadsággért, mint a magyarországi, a kiváltság-
 talant pedig éppen annak elnyomására használhat-
 ták. A székelység hajdan magvát tette a hadi erő-
 nek, s ezen képességgel ma is bír, de a német
 fegyelem, mi 1763 óta a fegyveresek osztályra ne-
 hezedett, sok kárt tett volt a szervekely erőlködé-
 s, kevésben mult el, hogy Dorstner ezredes a csi-
 kiakkal, a szabadság mellett nyilatkozott háromszé-
 kieket meg nem támadtathatta.

A szász nemzetet az 1805-beli regulativum

punctumok megfoszták alkotmánya lényegétől s bu-
 reaucratái gúnyjátékává téve azt; így elszokék e
 nép is a szabadságtól, a honnan a megvesztegetett
 szász burocratiának sikerüle ezen jámbor népet a
 szabadság ellen fölláncsázni, s ennek nevében és
 rovására, az ugy nevezett hurrah jägerbatail-
 lont felállítani.

Nem a nemzetiségek különbségében van a fő-
 baj Erdélyben, hanem abban, hogy a szabadság ér-
 zete nem általános; s a nép nagyobb része soha
 meg sem ízlelte azt, s így a szabadság, csak any-
 nyiban fekszik érdekében, a mennyiben tán keve-
 sebb adót fizet, de áldozatra nem alkalmas, midőn
 a szabadság érzetétől lelkesült ember megenged még
 édes atyja gyilkosának is, ha bajnoktársat kap
 benne, midőn a szabadságot védelmezni kell.

Az eddig mondottakból látni való, hogy a re-
 actio Erdélyben bővebb táplálékot kap, mint a Ki-
 rályhágón túli Magyarországon; jól tudják azt a
 bécsiek, de nem is mulasztják el itt magoknak a
 lehető legnagyobb erőt bármilyen áron megszerezni.

Az october 20-iki diploma még nem vala kiad-
 va, s már a reactio működése nagyon is érezhető
 volt, annál inkább azután, miután az oct. 20-iki
 diplomában Erdély különálló tartománynak nyilvá-
 nitattott, most miután a Királyhágón túli Magyar-
 ország utolsó feliratánál fogva a negativitás terére
 visszalépett, bizonyosnak lehetünk benne, hogy Erdélyt
 a szinpadra felállítják, mi végre a la Napoleon
 rég szervezik a hadjáratot, régóta vesztegetnek, csá-
 bitnak, s korbácsolják a nemzetiségi féltékenységet.

Hirdetnek itt hihetőleg országgyűlést azon re-
 ményben, hogy kimondatják mind az ország külön
 állását, mind pedig a birodalmi tanácsba követek küld-
 dését, s most kezdődik igazában a kisértetek ideje.
 Ha Erdély Magyarországtól elszakad, Magyarország
 általt bizonyosan sokat gyengül, Erdélyre nézve
 pedig, bizonyosabbá válik a bizonyosnál, hogy ez
 osztrák provincia lesz, és ez esetben vége a szabad-
 ságnak, mert hiszen azért kell Erdélynek elszakad-
 nia, s azért kell a birodalmi tanácsba bemenni,
 hogy ezáltal a bécsi kormány absolut törekvései
 testté váljanak.

Ily körülmények közt kérdés, mit csináljan az
 a hazafi, ki hazájának, nemzetének függetlenséget,
 szabadságot, és egy erős királyi széket akar? küld-
 jön-e, elmenjen-e az erdélyi gyűlésre vagy ne? ha
 küld, vagy elmegy, ugy maga sérti meg az unio
 törvényt, egy szabad, és erős állam létrejöhetségének,
 és a népek szabadságának nélkülözhetetlen föltéte-
 lét; ha nem megy — akkor a kivételes rémuralom
 bizonyosabb mint nem, és ez esetben azon vádat
 húzhatja magára: hogy ezen borzasztó állapotnak
 eszközlője volt; itt van hát a kisértet, még a jó
 akaratú honpolgárra nézve is! hát a kiket a bécsi
 kormány férfiai és asszonyai már is elromlottaknak,
 vagy elronthatóknak tekintenek, minő csábításoknak
 lesznek kitéve, midőn, a mint látók, szerencsétlen
 helyi viszonyaink a reakciónak bő táplálékot nyuj-
 tanak?

Mondhatná valaki, hogy a Királyhágón túli
 Magyarország szintugy nem tette az egész országot
 mint Erdély, mégis egybegyűlt, tehát az unio tör-
 vényt tette megsejtette. Nem ugy van ez: mert
 igaz ugyan, hogy a Királyhágón túliak egybegyűl-
 tek, de nem tudták, nem volt szabad tudniók, hogy
 az egész ország nem hivatott egybe, de a mi-
 dőn magokat számba vették, s látták, hogy Erdély,
 Horváthország, és Fiume s még némely darabok,
 nincsenek képviselve, legelőbb is ezt mondták ki:
 hogy illetékes országgyűlést nem alakít-
 hatnak, de az erdélyi ember, kit hihetőleg Sze-
 benbe, vagy tán Kolozsvárra — nem pedig Pestre
 hívnak, nem mondhatja azt, hogy ő nem tudja, hogy
 ő egy külön erdélyi országgyűlésre hivatik. Továbbá:
 a Királyhágón túliak ismerték magokat, s csaknem
 bizonyosak voltak, hogy azon óriási erkölcsi erőt,
 mit kifejtettek, a törvény és alkotmány mellett ki-
 fogják fejteni; de mi erdélyiek szerencsétlen viszo-
 nyainkat ismerve, hasonló eredményre nem számít

hatunk, de igen arra, hogy a reactio ellenünk még a nyers tömeget is igénybe veheti.

Vigyázzunk hát, és imádkozzunk, hogy késő unokáink számára sirt ne ássunk! s aztán megvirrad még valaha s eltűnnek a kísértetek az éjszakával.

Tóth László.

Külföldi lapok a magyar ügyről.

A „Neue Frankfurter Ztg” egy főcikket szentel az aug. 8-ki feliratnak, mely következőleg hangzik:

„Ezen okmány nemcsak a bizonyítás terén remekmű, hanem a közép európai államrendszer fejlődésében is előreláthatólag elhatározási pontot fog az megjelölni. Ezen felül minden időkre emléke lesz az egy nép hitiségének meggyőződéséhez, valamint emléke egy magát el nem hagyó nemzet jogá megsemmisíthetlenségének.

Mennyi ideig gazdálkodtak Ausztriában az absolutizmussal! Hová vitték az illetők az államot ezen rendszerrel? A dolog nem megy többé olyan módon. Most tehát Schmerling ur a tetsz-alkotmányossággal tesz próbát. Az octroyálásokkal kezdtek meg a dolgot s azokhoz aggatták sorba mindazokat a dolgokat, a melyeket ezelőtt 13 évvel a birodalmi miniszter oly mesterileg hozott szinpadra. Hanem az 1861-dik év nem 1848 többé! A mi akkor, legalább ideig óráig czélhoz vezetett, ma már keletkeznek nem jó. Az azon korbeli mesterkedések egy vagy más módon éppen ugy bukásra fognak vezetni, mint előbb az absolutizmus.

Ha az illetők a mostani alkotmányt ezelőtt három évvel ön jószántukból adományozták volna, akkor egész Ausztria, sőt Magyarország is (?) tele lett volna örömmel. Sőt még a napoleoni „újvívi közönségre” is hatályosan lehetett volna felelni azzal. Oly engedmények, melyeket valaki csak akkor tesz már, midőn azokat meg nem tagadhajta többé, nem tesznek hasonló hatást a hála érzetét, hanem ébresztik a kedvet annak felszámítására, mi minden maradt még követelni való.

Schmerling ur azonban a magyarokkal való alkudozás elején állhatott volna még kevésbé kedvezőtlen álláspont, ha nyíltan kijelenti vala: „Igen, ti rajtatok súlyos igaztalanság történt; én sajnálom ezt, de nem vagyok képes eme 12 év hatását eltörölni. Még egyszer, de legutolszor vesszük elő az absolut hatalom teljességét ezen alkotmányelv kibocsátásánál.” Magától értetődik, hogy ez nem lett volna jó kiállás, de legalább a nyíltságot s némi logiát is, meglehet elismerték volna benne. Hanem Schmerling ur a jurista, a joglászati akarta igénybe venni eljárása számára s oda csábította magát, hogy azt kívánja a magyaroktól, bidej el neki, ha török szakad, hogy nekik soha sem volt meg az a joguk, mely szerint mint szabad és önálló nemzet magoknak törvényeket adhattak volna. Ezt mesterségesen gyártott Sophismák hosszú sorával akarta behozonyítani! Eppen ezen machiavelizmus vall most tökéletes kudarcot. A Deák-féle felelet teljesen megsemmisítette a bécsi állam-kancellária állitványaira nézve. A megkísérett szemfényvesztés hatása azonban annálval rosszabbnak tűnik fel a Schmerling-féle rendszerre nézve, mivel egész Magyarországon azon állitások benső valótlanágától mindenki át van hatva. Természetes következménye ennek az új ígéreteken való bizalom utolsó sikertétele, hogy az illetők a nagyban híresztelt alkotmányosságot komolyan vennék. Hiszen az ország bensejében a concordatum még folyvást fennáll, míg a külvilágban az illetők a Kurbessen ellen elkövetett égbekiáltó igaztalanságot nem teszik ismét jóvá; hiszen minden „pátensek” dacára azt látjuk, hogy a pénzügyekben még az octroyálások is folyvást fennállanak. Ez nem valódi, ez csak tetsz-constitucionalizmus, és ilyenért mondjon le valaki egy régi jogról!

A magyar feliratnak egyöbírán minden szava halál-baranghoz hasonlít, mely az octroyálási rendszert általában kiharangozza érkelesileg. Ezen okoskodásnak minden egyes tétele ráillik nemcsak a magyarországi és ausztriai octroyálásokra, hanem teljes érvénnyel bír mindazon országokra és népekre nézve, melynek jogát kettőtörték és a melyek aztán kénytelenek voltak egy ugynevezett állam- vagy társadalom-megmentést magokon keresztülmenni engedni. Az egész fejtegetés alapja éppen ugy áll sok német államra, mint a magyarok országára nézve.

Bécsben, ugylátszik, a magyarok jelentédere szemök szájok elláttak az illetőknek. Az ottani jelentékenyebb lapok, melyek bármily különbözők legyenek politikai törekvéseik egyébkint, eddig az egységes állam árnyképe után nyargalódtak, Deák mélyen vágó logikájának valamennyien nem képesek egy pár bágyadt, semmit nem mondó üres frázisnál egyébbel ellentállani; senki se védi többé a Schmerling-féle állitásokat, s ez óráig nem jelentette a táviró, hogy Bécsben megállapodtak volna azon rendszabályokban, melyek egyik vagy másik irányban szükségessé váltak.

Lehetséges, sőt nagy mértékben valószínű, hogy Magyarország ezuttal nem jut jogaiból. Maga a fölirat előkészíti a népet a megpróbáltatás újabb napjaira. De mit lehet itt erőszakkal kivinni? Vajjon az erőszak kedvezőbb helyzetben hozza-e az állam pénzügyi viszonyait? vagy vajjon visszaállítja-e a töképezések megingatott bizalmát? Emelni fogja-e a nép vonzalmát a kormány irányában? Vagy megerősíti-e a magyar csapatok ragaszkodását, ismétli háboru esetében? Engedtessek meg, hogy mindezeket kételkedessünk.

Német érdekeket tekintve, semmi okunk, a dolgok ily rendben panaszkodni. Ha Magyarország törvényes és jogos harcában elbukik, a hatás bizonyosan nem marad ki a német osztrák tartományokra sem. Ha a Lajthán tul alkotmányosság nélkül kormányozni lehet, ki hinné, hogy akkor a Lajthán innen is vesződne az azzal. És ekkor a nem magyar tartományok is ujjal élveznék az absolutizmus édes gyönyörét, bárha, talán, színelg alkotmányos köpeny alá rejte is. Ez lesz aztán jutalma annak, hogy a német-ausz-

tria képviselői, a helyett, hogy magukat mindenek előtt németeknek tartanak s e szerint cselekednének, vagyis érthetőbben mondva Németországra támaszkodnának, az egységes Ausztria délibábjáról álmodoznak. A szakadás és az egységes közös német hazának tagadása keserűen boszulja meg magát és pedig a nagy államokban is legalább oly mértékben, mint a legkisebbekben: Ausztriában jelenleg ugy mint Hannoverben 1848 után, s talán nem sokára Poroszországban is. A magyar viszonyok további fejlődése előbb-utóbb ugyis a természetellenes egységtől állam feloszlásával fog végződni. A birodalom többi részeihez erőszakkal kapcsolott Magyarország, nem az erő, de éppen a gyengeség forrása Ausztriára nézve. Ha Magyarország erőszakkal kormányoztatik, akkor oly alakulás várható, melyet Aristoteles a spártaiak helotáinak észlelt: „Mintegy lesben ülnek, várva a kedvezőtlen eseményeket.” A kielégített Magyarország pedig nem is támaszkodhatnék másra, mint a szabad Németországra, mert a fenyegető panszlavizmus ellen csak ott remélhetnek segílyt. A német-osztrákoknak pedig végre sem marad egyéb menedékük, mint beolvadni Németországba s ott keresni üdvöket, melyet ott bizonynyal fel is találnak.

A „Patrie” aug. 14-diki szemléjében többi között így okoskodik:

Minden részrehajlatlan szemlélő előtt tisztában áll, hogy Ausztria felszabad óta átélt válságai közt most van a legnagyobb veszélyben, s a szélesebb ismeretű politikuskok nem képesek megjósolni, hova fog gördülni a koczka. Midőn a solferinói legyőzött, tízenyolcz hóval ezelőtt, jónak láta legyőzetését népei szeme előtt kegyesen octroyozott alkotmány által helyreállni, Páris egyik jeles embere azt mondá: „Ausztriának vége!” Mi nem akarjuk még késpénzüll venni e sötét jóslatot; azonban egy látszik, hogy a bécsi kormány az erdélyi országgyűlést egybe akarván hívni, birodalmi képviselők választása végett. Mitévő lesz a kormány, ha a kolozsvári országgyűlés megtagadja a birodalmi képviselők választását, mint azt a pesti és zágrábi országgyűlés tette.

Kétségtelenül azzal vétették el Bécsben a dolgot, hogy azt hívék, mikép elég lesz átalakítani a kormányt, s aztán minden rendben lesz. Nem gondolták meg, hogy az octoberi és februári pátensek csak fegyvert adnak az ellenség kezébe a helyett, hogy biztosítékot szolgáltatnának a népnek és az uralkodónak.

De hát mindig e borzasztó absolutistikus kormányzásra van kárhagyatva Ausztria, melyből ki nem léphet a nélkül, hogy Magyarország részéről a legelőkelőbb ellenállásra ne találjon. Ezt nem merjük állítani, annyi azonban áll, hogy a pillanat tönrepélyes Ausztriára nézve, azon kísérelt melyet az alkotmányos igazgatással tett, nem sikerült egyik országában sem. Más módot kell találnia és pedig sietve, nehogy, mint a német lapok írták, ama két tulság egyikébe essék: absolutizmus vagy banqueroute.

Az „Opinion nationale”: Midőn az egész földön a szabadság szele fú, — a királyok minden hadseregökkel sem képesek feltartóztatni csodás lendületét. A szabadság Istentől ered, s az autokratáknak meg kell hajtani fejüket, midőn az elvonul. Ha meg nem hajtják magukat előtte, ha nem adják meg neki a követelt engedményeket: megkötözteti erőfeszítését és a lánczok lehullanak. — Bár mit is mondjanak és tegyenek is Oroszország és Ausztria fejedelmek: a szabadság győzedelmeskedni fog szövetségük, hadi készülteik, katonák, ágyúk dacára a Visztula mint a Volga partjain, Varsóban ugy, mint Prágában, Pesten, Zágrábban. — Mi nem tudjuk; — folytatja az „Opinion nationale”, — vajjon ezen népek őszszel-e vagy tavasszal énekelendik el végre a szabadság himnuszát; de e nap előjövend, s valaknak kell lennie, ki nem látja felragyogni fényes sugarait a láthatáron. — Élénk aggodalmak szállhatnak meg, attól félhetünk, hogy az ártatlanok vére még özölni fog, midőn oly sürgőnyt kapunk, mint a varsói (aug. 11), jelentvén, hogy újolag hadsapatok tanyáznak az utcákon, s ágyúk vannak kiszegve a piacokon és köz-terekben; de a végleges megoldás iránt semmi félelmünk. — Lengyelország élni fog! s csak ismételhjük a lengyeleknek: — legyenek eszélyesek, de szilárdak; ne tévesztétek szem elől reményeitek célját, s azt nem sokára elérnditek. Végre maga a császár lenne kényszerítve megadni nektek a szabadságot, ha nem nyílnék az alkalom, hogy magatok szerezzétek azt vissza. — Az ausztriai ház nyomastó jármába görnyesztett nemzetiségek, még gyorsabban haladnak a szabadság felé. — Magyarország kimondta utolsó szavát; a függöny legördült kiáltanak fel közös fájdalom sulya alatt az „Ost. D. Post” és „Donauzeitung.” A függöny valóban legördült. Magyarország hajthatlan erélyvel utasítja vissza az october 20-ki diplomát és a február 26-ki patenst. — Horvát, Tót és Dalmátország egyszersmind megtagadják az új osztrák alkotmány elfogadását; Gács- és Csehország nem kevesebb ellenséges indulattal viseltetnek Schmerling törekény csinálmánya iránt. — Ez a helyzet. Mire lehet ebből következtetni? A következmény kétségtelen. Az ugynevezett alkotmányos kormányrendszer, mely azért volt kigondolva, hogy tényleges unióban tartsa azon népeket, melyek abban maradni nem akarnak, holt bettívé vált, és szükségképen, a logika szerint helyet kell engednie előbb utóbb vagy a despotizmusnak, mi örökre lehetlen, vagy a federalizmusnak, mi az osztrák monarchiának utolsó mentő eszköze, vagy a Habsburgok birodalma erőszakos felbomlásának.

Kolozs megye állandó bizottmányának tegnapi rendes ülésében, miután a mult tőléről vitt jegyzőkönyv már a multkor hitelesítve volt, először is több átiratok megvizsgálása és azokra vonatkozó véleményadás végett Kovári László és Zsombori József bizottmányi tagok személyében kinevezett albizottmány jelentése olvastatott fel.

Az azóta érkezett átiratokat illetőleg hasonló újabb bizottmány kinevezve Biró Pál, gr. Kornis Albert, Simon Elek b. tagok személyében.

Gróf Kornis Albert indítványozá, hogy ezután bizottmányi ülés szabályszerűleg csak minden harmadik hó betöltével tartassék, fenhagyatván, hogy ha sürgető tárgyak

a rendkívüli összehívást igényelnék, erről főispán ö mlga belátása szerint rendelkezék. Ezen indítvány általános helyesléssel fogadtatván, határozattá emeltetett.

Ezután főispán ö mlga jelenté, hogy a mezősegi ut irányának kijelölése végett kinevezett albizottmány vélemény tudósítását még a gyűlés napja előtt jóval elkészítvén, az a mult gyűlés határozata értelmében a tisztségű le-tette, hogy mindenki előre megismerkedhessék annak tartalmával; de senki se tekintette meg. Ohajtáná, hogy annak érdemleges tárgyalása más alkalomra halasztassék anynyival inkább, mivel igen sokan nem jelentek meg, a kiknek véleménye e tárgyban nem nélkülözhető. Elfogadtatott. Azonban főispán ö mlga ohajtását fejezvé ki aziránt, hogy a fennmaradt munkaerő őszszel a mellőzhetlen utjavítások be-végzésére fordíttassék, heves vita fejlődött ki, melynek foly-tán a többség véleménye oda látszott nyilatkozni, hogy min-den munkáltatás merőben megszüntessék, mintán a szük ga-bonatermes, s még inkább a kilátásban levő fegyveres adó-exectio kiszállása különben is oly fontos akadályozó körülmények, melyeket social-politikai okoknál fogva éppen nem hagyhatni tekintet nélkül, haneha a tisztség népszerűségé-nek feloldozásával, Dézsi Sándor, Macskási Pál főbíró, Hosszu József alispán, Moga s gr. Bánffy Béla fő-kormányzói titkárok minden munkáltatás megszüntetésének szükségességét vitatták. Ellenben Simon Elek, Berde Aron, Tóth S. a felhozott ellenokokat nem ismerték el dön-tőknek, főispán ö mlga véleményét támogatták, ki sajnála-tát fejezte ki, hogy a tisztségből oly tagok, a kiket a leg-erélyesebbek ismer, oda nyilatkoztak, miszerint csak „nép-szerűségük kockázatásával” lennének képesek egy kis ut-csináltatást végrehajtani. Gr. Kornis Albert szavazást in-dítványoz. Azonban B. Inczédi, főbíró, közvetítő javasla-tot terjeszt elő, melynek alapján határozatott, hogy az em-berek utcsinálásra csak octbr. hó három utolsó hetében ren-deltessenek ki és pedig a legközelebb eskük; munkahelytől pedig kijelöltetett a kálányi várn közleében levő rész, a hol a régi kövezés megszakad az ugy nevezett Csóka fogadón túli hidig, továbbá a Sala-malomtól Gyéresig, s végül a mócsi tetőtől Mócsig.

Főispán ö mlga jelenté, hogy gyalui járásbeli derék szolgabíránk Vajda László a kir. táblához assessornak ne-veztetvén ki, helyébe segédsegébíró Pap Miklós léptetett, ennek helyébe pedig segédül Pap László fejrdi tanító je-löltetett ki.

Indítványoztatott, hogy ezután a jegyzőkönyv román nyelven is vitessék és felolvassassék; mire nézve végeztetett, hogy a megyei bizottmánynak eziránt már határozata van épp ezen értelemben, minélfogva a jegyzői karba épp ezét alkalmaztatott oly egyén is, ki a román nyelvet bírja. Sterka-Sulucz János aljegyző főispán ö mlga által név-szerint felszólítotat, hogy a jegyzőkönyveket ezután szor-galmasan fordítsa le.

Délután a jegyzőkönyv felolvasatván és hitelesítetvén, a gyűlés eloszlott.

Mint idevonatkozott megemlítjük még, hogy megyei főorvosunk lemondván, addig is, míg ezen állomás végleg-sen betöltethetnek a közelebbi gyűlésben, főispán ö mlga dr. Incze urat helyettesíté. Felső-külrleti alispánnak pedig derék székbíró Halmágyi Márton helyettesített.

A belső-szolnokmegyei honvéd-gyámolító-egylet emlékirata özvegy gróf Mikes Istvánné ö nagy-ságához.

Méltóságos grófné!

E megye kebelében is megalakulva lévén a honvéd-gyámolító-egyletet, megindulandó működéseinek legelső pilan-tatában egy nemessivű honvéd, most már megdicsőült alakja merült fel emlékében, kit forró hazaszeretete s rend-kivüli katonai bátorsága nem kevésbé juttattak polgártársai különös tiszteletre, mint társaséleti szerény, mindenkit me-gnyerő nyájassága.

Szerencsés méltóságod, hogy a dicső emlékezteti hon-védet, fiának valhat; s ha bár a vesztesség, mely az ő el-esésével méltóságodat sujtotta kétszeres, a menyiben nem-csak a hazának egyik legönzéstelenebb hívét s szabadságá-nak egyik legrettenhetlenebb haresotát, hanem annyi gyö-nőd szeretetűnek egyik legnemesebb tárgyát siratta; szeren-csés méltóságod mégis, mert különös kegye kívántatik ahoz az istenségnek, oly egyénnek lehetni anyává, kinek főnség teljes tulajdonaira a maradék föllekészül, s kinek ragyogó példája ezek szívében teremti meg ama drága gyöngyöt, mely örömet pazarol életet java biztosítása vagy visszakü-dése ügyében, az öök szent szabadságának.

Fogadja méltóságod szívesen e honvéd-gyámolító-egye-sület részvénytálatkozatát, s legyen meggyőződve, hogy e sokat és sokfélekép zaklatott szegény hazának legutolsó napzámása is kiadta hű lehelletét akkor, midőn honvéd-ez-redes gróf Mikes Kelemen dicsőség teljes emlékét az idők moha elhalaványítani fogja.

Kik egyébaránt a legnagyobb tisztelettel öröklünk méltóságodnak

Dézs, aug. 5. 1861. legalázatosabb szolgálai a belső-szolnokmegyei honvéd-gyámolító-egylet, Bauer Lajos egy-leti elnök által.

Szász nemzeti gyűlés.

Az aug. 10-ki ülésben a jegyzőkönyv hitelesítése után felolvasatott besztercei követ Klein Károly ellenvélemé-nye a nemzeti gyűlés azon határozata ellen, melynél fogva az igazságszolgáltatás némely költségeinek fedezése a szász nemzeti pénztárra lón utalva. A követ ur azon elvből in-dulva ki, miszerint az igazság kiszolgáltatása az államhata-lom feladatához tartozván, az arra szükséges kiadások fe-loldozásának az államkincstárra kell háromolni, következeti, hogy a szász nemzeti pénztár, igazságszolgáltatási költsé-gek czime alatt, sem előleg, sem valóságos kiadás gyanánt terhül róni nem lehet. Annival kevésbé, mivel annak 50,000 ftra menő évi jövedelme, visszahívatlan alapítvány erejé-nél fogva, közoktatási czélokra levén szentelve, legfeljebb a feleslegről lehetne rendelkezni; azonban az alapítványnak legfelsőbb helyeni megerősítettése óta, nemhogy felesleg ma-

radott volna fenn, sőt tetemes követelményhátrálékokkal van a pénzért terhelve.

Ezután az ülése napirendjén átvette Domzsza Szászvárosszék követe által tett azon indítványt, hogy miután Szászváros a sz. kir. városok sorába van emelve, ezen törvényhatóság követeinek adassék ülése azon székek és vidékek követei sorában, melyeknek főhelyei szintén kir. városok, — 12 szóval 9 ellen elvetetett.

Következett Beszterce-újszászi követeinek egy szabad-elvű nézeteknek megfelelő új községi és választási törvény alkotása iránti kettős indítványa. Ezen indítvány egyik korábbi ülésből, előleges tárgyalás és véleményadás végett egy héttagú bizottságnak adatván át, ebben a nézetek már az indítvány elve felett meghasonlottak. A többség (négy tag) azon meggyőződését nyilvánította, miként tekintve azon bensős és lényeges kapcsolatra, melyben a tárgy egy az özszeres birodalmat, mint közvetlenül Erdélyt is mozgásban tartó és még függőben levő nagy kérdésekkel áll, ezeknek végleges megoldása előtt, semminemű szervezési munkálathoz elegendő nem kell, sőt még általános elvek és iránypontok megállapításához sem kezdeni, — hanem a jelen átmeneti időszaktól tekintetből maradjanak meg a bár sok tekintetben hiányos s a kor szellemével nyilvános ellentétben álló szabálypontok (regulativum punctumok) mellett. A kevesebbség ellenben (három tag) úgy vélekedett, hogy habár a tárgynak oly kérdéseket kapcsolódhat, melyeknek megoldása a nemzeti egyetem illetékességén kívül esik, tagadani nem is lehet; legalább annyiban mindenesetre munkához kellene látni, a mennyiben általános elvek és iránypontok állapíthatók meg és szabályozhatók a községi, széki és vidéki képviselők választása, mi kétségen kívül leggyengébb részét teszi a szabálypontoknak. Ezáltal valamint egyfelől méltányosság tanúsítható oly igények irányában, melyek általános következők nélkül többé kiélgetetlen nem maradhatnak, úgy másfelől a nemzet közigazgatási és törvénykezési alkotmányának bármilyen módorban további kifejtését nem akadályozná.

A bizottsági előadó, mint a ki maga is a többséghez tartozik, indítványozta, hogy a gyűlés a felhozott indokok tekintetbevételével térjen át a napi rendre.

Klein, kevesebbségi tag, mindenképp egy új választási törvényt kíván. A szabálypontok szerinti képviselőt többé nem fér össze az idő szellemével. A követek száma, kiket egyes községek a széki gyűlésekre küldenek, egyenlő minden falura nézve, tekintet nélkül a falu népességének, vagyonosságának, adóképeségének kisebb vagy nagyobb voltára. Eppen így küldenek a kerületek is, a felhozott tényleg követei vétele nélkül, egyenlő számú követeket a nemzetgyűlésre s innen azon eredmény, hogy Szeben és Brassó épp oly mértékben vannak képviselve, mint Szerdahely és Ujgyház. Végül megfontolandó, hogy a községek önkiszolgálása, a mint eddig divatozott, minden közszelemet elfojt s bizonyos káoszt képez, mely a közigazgatás fejlődésére nézve nagymértékben hátrányos.

Eitel indítványozza, hogy az előmunkálatok a szabálypontok revíziójára azonnal tétessék meg s e végből nevezessék egy bizottság, mely a szabálypontok egész tartalmát felülbizsgálva munkálattal készítse s terjesztse a közlelbi nemzetgyűlés elébe. Ezen bizottságnak a következő irányelveket tűzné ki működésében követendő sinormérték gyanánt:

- 1) A szász föld (fundus regius) minden lakói a személyes jogegyenlőség teljes élvezetében lépnek.
- 2) A nemzeti jogegyenlőség és minden nemzeti igények a tanodai és egyházi ügyekben egyenlő oltalomra és egyenlő gyarmolásra szorítottak.
- 3) A népek község-, széki- és nemzetgyűlésekeni képviselésnél figyelemmel kell lenni a nép minden érdekeire.
- 4) Az új szervezésnek a szász székek és vidékek cél szerű felosztása tétessék alapjánál, mely alkalommal az ugynevezett hét bírák jóságai is kebeleztessek be a szomszéd törvényhatóságokba.
- 5) Valamennyi hatósági terület egyaránt „szék” igazgató testületre pedig „tanács” (magistrat) nevet visel.
- 6) Az igazságszolgáltatás elválasztandó a közigazgatástól s az elsőnek gondozása, a nemzetgyűlés idevonatkozó törvényhozói befolyásának fenntartása mellett, az államra bízandó.
- 7) A hivatalok betöltésénél, minden nemzetiségi különbségre való tekintet és nemzeti illetőségi igények megengedése nélkül, csupán a képesség és szolgálati régiség veendő tekintetbe.
- 8) A nép választási joga a közigazgatási hivatalokat illetleg továbbra is fenntartandó; ellenben a törvénykezési hivatalnokok minden választástól függetlenül tétessenek.
- 9) A városokban fennálló azon megszorítás, miszerint a tanácsosok csak a községek tagjai, a főbb hivatalnokok pedig csak a tanácsosok közül választatnak, eltörölendő s a széki- és vidéki gyűlések is jogosíttassanak a tanácsosok választásában részvételre.
- 10) A városok és helységek által széki- és vidéki gyűlésekre küldendő követek száma a nagyság és egyenes arányában szabandó meg úgy, hogy nagyobb községek több követet igényelhessek és küldhessenek.
- 11) Hasonlóan a törvényhatóságok által nemzetgyűlésre küldendő követek száma is a községek nagyságához képest állítható meg; azonban a nemzetgyűlés követek száma 30-at felül ne haladjon.
- 12) A városi és helységi községek önkiszolgálása megszűntetendő, s ezen testületek választás útján alakítandók; választó lehetvén illető helységekben minden 24 éves férfi, a ki falun 3 frt földadót fizet, egyházi vagy világi hivatalnok, vagy legalább egy gimnasiumot vagy reáltanodát végzett, vagy ha iparos, 2 forint jövedelmi adót fizet. Városon: legalább 5 frt földadót fizető birtokok, s legalább 10 frtot fizető gyáros, iparos, kereskedő vagy tőkepénzes; továbbá tisztviselő, tudós, művész, orvos, gyógyszerész, erdész és technicus, ha legalább egy iskolát végzett.
- 13) A községek tagjainak száma falun 30-at, mezővárosokban 40-t, kir. városokban 100-at meg ne haladjon.
- 14) Községi taggyá választható minden, a ki választói joggal bír, ha büntért, vagy nyereszkesedő kibágását bü-

tetve nem volt s ha valamelyik hazai nyelven írni és olvasni tud.

15) Mezővárosi és helységi hivatalnokok, valamint minden községi tagok választásánál kijelölésnek nincs helye.

16) Városi, széki és vidéki hivatalnokok, valamint tanácsosok és illükkök választásánál a nemzet ispánjának kijelölési joga fenntartandó; választásuk, mint szintén az orvosok, sebészek- és pénztárnokok is a széki- és vidéki gyűlések jogaihoz tartozván. Kisebb állomások a szabálypontok szerint töltendő be.

17) A széki és vidéki főhivatalnokok, városszónokok, hadnagyok és községi elnökök három évenként újra választandók; a többi hivatal állandó.

18) A városi és helységi községek egyharmada minden harmadik évben új választás alá jő.

Lassel: Nem tagadja, hogy az erdélyi államjog kifejlődése a szász viszonyokra is nagy befolyással van; ez azonban, nyomd, ne tartson minket vissza saját ügyeink rendezésétől, annyival inkább, mert mi autonómiaért, a mennyire csak lehet, minden viszonyok és körülmények között fenn akarjuk tartani, az általános alkotmányosság rendbehozása pedig még sokáig húzódnak. Szónoknak csak az az észrevétele a fennebbi indítványra, hogy a szabálypontok tárgyalása s az idő rövidsége mellett, csak a bizottság elébe tűzendő alapvonalokról lehetvén szó, N. Sink követének javaslata igen részletes.

Konradshaim a bizottsági többség véleménye mellett szavaz, mivel küldöttől az az utasítása, hogy a területi kérdés megoldása előtt a szabálypontok revíziójába bele ne menjen.

Trauschensfeld Lasselét pártolja. Schwarzhárom tagú bizottságot indítványoz, mely javaslatot készítsen a nemzet új alkotmányára.

Wagner rá áll, hogy bizottság nevezessék ki, de annak feladatát körvonalozi akarja.

Domzsza és Ohnitz Klein mellett, Löw a többségi javaslat mellett nyilatkoznak. Eitel újból indokolja javaslatát. Erre heves, sőt ingerült vita felelt ki főleg azon személyeskedő kérdés felett: kik szavaztak a bizottságban a többség, kik a kevesebbség nézete mellett; migsem Pap indítványára az e tárgy feletti tanácskozás elnapoltatott.

Az adó-executio a Királyhágon innen.

Itt van tehát, megérkezett reánk nézve is azon régóta fenyegető pillanat, midőn az adó erőszakos behajtására megkezdődnek a cs. pénzügyigazgatóságtól fegyveres erő fedezete alatt kiküldött adószedő bizottságok portyázásai. Mint értesültünk, mult hétfőn indultak el Kolozsvárról és e célra kirendelt katonai csapatok Bauffi-Hunyad és Dézs felé. A Hassenmüller elnökölte alatt pedig Kolozsvárt székelő cs. kir. pénzügyigazgatóság következő értesítésben adja tudtúl a bécsi kormány ezen rendszabályának alkalmazását:

„A magas cs. kir. pénzügyminisztérium idei mult hó 25-én 35,779 szám alatt kelt megfogadása következtében az adónak katonai kényszerrel felhajtása a legközelebbi napokban meg fog kezdődni, még pedig először az 1853-ik évben e tárgyban kibocsátott utasítás értelmében az ugynevezett első fokú katonai végrehajtással, a mely abból áll, hogy minden helységben kevesebb számú katonaság fog bisonys időre kiküldetni, a mely valamint az ezen végrehajtást vezető bizottság az egyes adózatokat, tartozásaik befizetésére komolyan fel fogja szólítani.”

„Azon esetben, ha ezen felszólítás következtében a helységek lejárt adótartozásaiknak egy arányos részét befizetendik és magukat kötelezendik, a még hátralevő mennyiségnek rendre bizonyos időszakokban való letöllesztésére; — minden további kényszerű eljárás azon községekkel szemben fel fog függesztetni. Ellenben ha községek vagy pedig egyes adózatok ezen első fokú és mindenesetre csak kíméletes végrehajtásnak elleneszegetlennék és adótartozásaikat befizetni vonakodnának, — kényszerítve leend ezen cs. kir. pénzügyigazgatóság a magas cs. kir. pénzügyminisztérium fenidézett rendelethez következtében azon községekbe — vagy pedig egyes adózatokhoz adótartozásaik végleges befizetéséig nagyobb számú katonaságot beszállásoltatni.”

„Ennélfogva a községek valamint az egyes adózatok is igyekezzenek egyenes és nem egyenes adótartozásaikat mentől hamarabb befizetni, hogy ez által minden komolyabb és a különben is nem igen tehetősnépre nézve költéségek végrehajtási eljárás végképp elkerültessek.”

„Kelt Kolozsvárt, aug. 15-én 1861.”

Szomorú kálafatunk van oly tudósításokra, melyek közelebből már a tetleges fellépésekről fognak értesíteni. Most csak azt jegyezzük meg, hogy a Királyhágon túl a mezei munkával foglalkozó szegény nép iránti tekintetből most függesztik fel a végrehajtást; nálunk pedig „a különben is nem igen tehetősnépné” iránti tekintetből éppen most kezdik. Innen is látszik, mily nagyon szeret minket a magas bécsi pénzügyminisztérium.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az aug. 8-diki felirat eddig 300,000 példányban nyomtatott ki s Magyarország valamennyi, bármily kicsiny községének is meg fog küldetni, kiosztás és nyilvános olvasás végett. Gondoskodva van a Sz. István birodalmában divatozó minden nyelvre leendő átfordításáról is.

— A „M. O.”-nak írják, hogy Párisban élő hazánkfia Horn Ede a feliratot francia nyelven, önállóan füzetben s bevezetéssel szándékozik kiadni „L'ultimatum de la Hongrie” czim alatt.

— Azon nagy emlíny, melyet a képviselők Deák-nak fognak adni, igen diszes leendő. Még ugyan nincs egészen megállapítva, de alkalmasint a következő tárgyakból fog állani: egy nagy és diszes tokban márványlapon drága aranykalamásis tollal, az alsó és felsőház tagjainak fényképsarnoka s emlékiratok a képviselőktől.

— Folyó augusztus hó 25-én fog érdemes hazánkfia Ulrich József tűzművész műtárgyaival Tordán felép-

ni. Hogy a tordai t. ez. község egy élvezetteljes esztélyben fog részesülni, arról Ulrich ur előttünk ismert e részbeni képzettség és szakavatottsága kezeskednek.

— A gümörmegei szlávok tiltakozást adtak be az illető megyei bizottsághoz a töröcs-szent-mártoni határozatok ellen. Ez okmány mindenképp azon jó egyetértést emeli ki, melyben a magyar és szláv törzs egymással mindig élt s azután megemlíti némely elfoglalt szlávok 1849-ki merényletét, kik nem átalítottak a testvérségek közt a felkelés és polgárháború szászóját kitűzni. Gümörmege szláv lakossága akkor sem engedé magát eltántoríttatni s a magyarokkal egyesítve küzdött ellenük. Most összehívák a nép ezen álbáratí rajongó elvtársaitak T.-Sz.-Mártonba s elég szégyennelkülik valának a szláv nemzet nevében bizonyosokul oly követelésekkel fellépni, miket felső Magyarország szlávjai soha sem vallottak magukéknak. Ennélfogva Gümörmege szlávjai felhívják a bizottságot, hogy tiltakozásukhoz csatlakozzék s azt mint bizalmi szavazatot az országgyűléssel is közölje.

— Vasvármegye e hó 5-én kezdve tartott bizottsági ülésében kimondotta, hogy minden tagja és tisztviselője helyen maradand mindaddig, míg erőszak nem mozdítja el onnan.

— A 16 ezer lakosú Csongrádváros pedig meghatározta, hogy a birodalmi tanácsba követet választani nem fog s hogy az ily követtséget elvállaló magyart honárlónak tartja.

— Aradváros e hó 14-én tartott közgyűléséből Duncomba, Griffith és White angol parlamenti tagoknak alkotmányos küldelmek iránt tanúsított rokonszenvükért, Dunlop községi titkárnak pedig, nyilvánosságra nem juthatott pesti tudósításaiért, köszvő iratokat küldött.

— Haulik bibornokérs Bácsban van, hogy a zágrábi országgyűlés utóbbi magatartása következtében bivatott.

— Gyöngyösön a júniusi nagy tűzvész óta 20-30 kisebb nagyobb égés volt; még pedig nem történetes, vagy gondatlanságból, hanem szándékos gyújtásból keletkezett, a minthogy az égések előtti napokon mindannyiszor az utcán elszort cédulákat találtak, melyekben a leendő tűzeset napja s a ház mellynél történni fog, pontosan ki voltak jelelve. Eddig minden kísérlet megfiusult e kározosatos gonoszság elkövetőinek felfedezésére.

POLITIKAI HIREK.

— A Palmerston közlönye: „Morning Post” választfeliratunkról szólóval figyelmezteti Ausztriát, hogy a magyar országgyűlést fel ne osslassa; gondolja meg: izolálva áll, s ha Oroszország beavatkoznék is — a mi éppen bizonytalan — saját érdekében tenné, azaz: Galiciáért, mi egészen más kombinációk szolgálna, mint ezt hónapok előtt Troubetzkoy herceg irata után fejtegetők. Abból, hogy Ausztria izolálva áll, az is következik, mint ezt a brit miniszter urak a parlament előtt is nyilvánították: hogy Anglia a fenforgó ügyben semleges marad.

— Párisból írják, hogy a császár a császári kis herceggel együtt aug. 14-én délelőn három negyed egyre kiindult S. Cloudból, s fél kettőre egy külön vonaton Chalonba indult.

— A „Brest. Zitg.”-nak írják Bécsből: Mihály szerb herceg rendkívüli skupstinát hívott egybe 18-ra Kragujeváczba. Az 1858-ki törvény szerint ebbe az egyenes választások ugy történnék, hogy minden 1000 adókötőle egy követre szavaz. Mig Miklós montenegrói herceg mindenütt ügynőket tart, hogy megtudja; mennyiben hajlandó Szerbia a Törökország ellen intézendő általános fölkelésben résztvenni, a tulzó magyar párt másrésztől alkudozásba tette magát Mihály herceggel, kinek neje Hunyady grófnő. A szerb herceg a nemzeti párttól sarkaltatva, egész népszerűségét kockáztatja, ha nem tesz egyhamar elbátározó lépést; látja azonban a veszélyt is, mely a siker elmaradásával országára háromlik. Ezért választotta a rendkívüli skupstinát óvszerül, melyben következő tárgyak jőnek vita alá: Garasani küldetés, miután a nemzet követeléseit közül csak egy teljesített. A portához intézendő ultimatumról van tehát szó határidő megszabása mellett, mi a jelen körülmények közt hadüzenethez hasonló. Minden szerződésbontás ellen tiltakozás fog tétetni a biztosító hatalmakhoz intézendő jegyzék alakjában. Az örökösödési törvénynek ugy tétetnek elég, hogy miután a hercegeknek gyermeke nincsen, a természetes örökös jogának fontartása mellett, unokavérének Obrenovic Jefeimnek Milos nevű 7 éves fiát fogadják gyermekekül. Egyuttal törvényjavaslat tétetik új alkotmányra. Ez előterjesztések eléggé fenyegető természetűek s föl lehet tenni, hogy a horvát országgyűlés határozatait sem idegenek a délszláv tartományok közös mozgalmaitól. Ausztria mint jó forrásból tudjuk — komolyan arra gondol, hogy figyelő-hadsereget állítson föl a határszálen, melynek központja Zimony lenne.

— Napoleon császár beszéde, melyet a malesherbesi boulevard megnyitásakor mondott, oly bölcs, eszélyes és jóhatású, mint a hogy ő rendszeren szokott minden ily nyilvános alkalomkor beszélni. A kormány egyik nagy tettének nevezi az Angliával kötött kereskedelmi szerződést, mely a párisi ezikké kivitelét s így a tőkefejlődelmét már is csaknem megkésztette. Ugyesen emeli ki ezen közlekedési ut nagy fontosságát az olesóságra, a munka élénkségére s általában az élet minden feltételére nézve.

— Napoleon hg. newyorki útja ugyancsak szemet szúr Angliában. A tory Herald féltékenysége neveltség meg, miután az a gyanu, hogy a francziák Louisiana visszaserzéséről álmodnak.

— Párisból azt a nevezetes hírt vesszük, hogy Napoleon császár bizalmasan felszólította a zultán, halassza még Montenegró megtámadását. Ez annyival inkább várható is, mivel Omer pasa Mostarban gyöngéledik és még a határidő se telt le.

— Berlinből írják a külni lapnak, hogy az ottani bürze részint az évszak, részint a Magyar- és Lengyelországból érkezett hírek miatt nagyon le van hangolva.

— A „Nord“-nak azt írják Párisból, hogy déli Olaszország helyzete napról-napra javul. Szicília teljesen megvan nyerve a nemzeti ügynek, s Cialdini tényleg oly intézkedéseket tett, melynélfogva nem sokára végeztetik a Nápolyban folytatott rablásokat. Azonban Bécsben még mindig nagy reményeket helyeznek ezen ellenforradalmi kísérletekre.

— Chalonsba utazása előtt a francia császár 14-kén fogadta Metternich herceget, ki pár hétre oda hagyja Páris. — Ragusából jelentik, hogy 2000 sutorinai felkelő Trebigne és Cicero megtámadására készül. A törökök három, a Kossierevo nevű görög kolostor birtokában levő malmot elromboltak. Főkelők és montenegróiak Niksich fölött Tasligai haladván, utközben minden marhát elraboltak.

— Berlini lapok szerint nem volna alaptalan azon hír, mely az osztrák császárnak a porosz királynál tennő látogatásáról kering. Ez összejövetel szándékával még korántsem hagytak fel, sőt igen valószínű, hogy az osztrák császár akár a porosz koronázási ünnepély előtt, akár utána királyi nagybátyját meg fogja látogatni.

— A „Börsenhalle“ bécsi levelezője azt állítja, hogy Ausztria és Poroszország közt a viszony legkevésbé se javult. Ausztria se a népképviselőre, se a szövetségi hadseregkeztetve nézve nem tett engedményeket és így nem esoda, ha Poroszország hideg szomszédja iránt. Csaldik tehát a ki azt hiszi, hogy a porosz király chalonsi látogatása Ausztria lebeszélése következtében maradt el; sőt inkább mind Berlinből, mind Párisból megerősítik azon állítást, hogy a strassburgi összejövetel october kezdetén csakugyan meg fog történni és hogy azt Olaszországnak Poroszország részéről való elismerése fogja megelőzni. Már ezen körülmény is elég bizonyítéka annak, hogy a porosz kabinet nem igen törekszik arra, hogy Ausztria rokonszenvét meggyerje.

— Az amerikai dolgokat illetőleg New-Yorkból július 27-ről írják: hogy a déliek (szakadók) elnöke, Davis, a Richmondban összegyűlt congressushoz a következő hadi tudósítást küldte: „Manassas Junction, vasárnap éjjel. A hevesen védett csataterre leszállott az éj. Sereink kivívták a győzelmet. Az ellenséges sereg szétrobbantott és futott nyakraforra, tömegekben hagyva hátra a fegyvereket, löszereket, tarisznyákat, podgyaszokat. Mértőldnyi távolig halottak fedék a földet, a majorok és szántóföldek köröskörül telve voltak sebesültekkel. Az üldözés különféle irányokban folytatott Leesburg és Centreville felé, míg az éj sötétsége oltalma alá nem vette a futókat. Elfoglaltunk több ágyúteget, fegyverraktárt, unioi és állami zászlókat; sokan elfogtunk. A főtisztek ügyességét, s a csapatok vitézségét

nem lehet eléggé magasztalni. A diadal kivívásában legnagyobb része volt balszárnynak. A mi küzderünk 15,000 emberből állott; az ellensége 35 ezerre becsültetett. Jefferson Davis. — Déli tudósítások szerint ezen csatában a szakadók részéről öt tábornok esett el.

Ujabb. A „P. Lloyd“-nak írják Bécsből aug. 18-ról. „Közeledünk a magyar ügybeni végleges határozatához. Annyit ma határozottan állíthatunk, hogy habár Magyarország kívánatai nem is teljesíthetnek, de másfelől Schmerlingnek nincs egy általános oka, hogy törekvéseinek diadalt tulajdonítson. Daczára a tegnapi félhivatalos centralista lapok égígható bizonygatásainak, mintha az államminisztérium s a magyar kancellária főnökeinek nézetei és czéljai között semmi nem térő egység uralkodnék: soha meg nem hazudtatható tény, miszerint Schmerling egy Ausztria népeire intézendő manifestumot tett nagy nyomattal javaslatba, míg Forgách egy újabb kir. leiratot szorgalmazott, lehető engedményekkel. A manifestum azonban, mely a magyarok sorsát Ausztria többi népeinek vagy Európának kezeibe adta volna, megbukott, és az egy vagy több kir. leirati modor, melyekben a magyarokkal egyenlenség, Ausztria többi népeinek függetlenül fogna kiegyenlített, elsőbbséget nyert. A leirat egy felelős magyar minisztérium iránti lényeges engedményt fog tartalmazni, mely egyelőre az igazság- bel- és vallásügyre lesz szorítva, míg a had- kül- és pénzügynek a közös kormányzat hatáskörében kell maradnia. Továbbá Magyarország egy saját, a bécsitől teljesen független oktatásügyi tanácsot fogna nyerni s a birodalmi tanácsba csak időnként küldene képviselőket, mikor t. i. közös ügyekre vonatkozó előterjesztvények lennének szönyegen. Levelező jól tudja, hogy a 48-ki álláspont védelmezői ezen engedmények által nincsenek kielégítve; de másfelől az is tagadhatatlan, hogy ezeket is csak makacs küzdelem után sikerült az udvari kancelláriának az államminisztériumtól kivinni. Maga az országgyűlés feloszlata sem annyira

kicsinált dolog, mint azt a sugalmazott lapok oly fennfent hirdetik. Levelező biztos kútfő után mondhatja, hogy e kérdés még azon óráig nem volt eldöntve. Jellemzi a helyzet változását, hogy a magyar ügyet az államminisztérium és a m. kancellária külön tanácskozmányokban tárgyalják, hogy ő felsége a kancellárt külön kihallgatásokon fogadja; hogy a kancellár idegen befolyás nélkül szerkeszti a leiratokat, és hogy a császár Ischlbe utazása előtt az utolsó elfogadások a magyar ügyben Rainer főherczegnek és Forgách grófnak voltak szánva. A feliratok száma, melyeket Forgách vezetéke alatt Rohonczy és Pápai udv. tanácsosok szerkesztenek, s ő felségének Ischlből hazajövele után fognak legfelsőbb jóváhagyás alá terjeszteni mindössze három. Egyik az országgyűlés feloszlataát mondandó ki. A második, mely azon esetben használtatnék, ha az országgyűlés azonnali feloszlataától elállanának, az országgyűlés választására fogná bizni, hogy az adott engedmények mellett azonnal küldjön a reichsrathba, vagy azonnal oszolják fel. A harmadik a megyei és városi bizottmányokhoz fogna intéztetni.

— Ragusából távirják aug. 19-ről: Vukalovic a főkelők főnöke az orosz biztost kérte meg, hogy közbenjáró legyen Omer pasánál a béke viszont-helyreállítása végett. Omer pasa beleegyezett. A stambuli orosz követ felhatalmazta a közös közbenjárásra a biztost tisztársaival együtt, kik erre illető követ-ségeiktől hasonlóképpen útastást nyertek.

— Kalisch, aug. 17. A gyógyszerész befo-gatása következtében komoly nyugtalanság tört ki. A czirkáló csapatok bántalmaztattak. Az összecso-portosulás a gyógyszerész szabadon bocsátatása után is mind fenyegetőbb lett, míg az egész helyőrség kiállván, komolyan tüzeléssel fenyegetőzött. Szá-mos befogatás történt.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

Sz. 206. t. 1861.

Egy, a múlt 1858-dik év január 5-dik napjáról kelt 1350 conv. ezüst frttról szóló, Nagy Pétert követőleg, Csiki Alajos s Komlósi Mátyást szenvedőleg illető s forgalmán utján Gáman Zsigmondra szállott s adósk által tökéletesen kielégített váltó-levélt elvédvén, az ezenel ezen törvényhatóság által amortisáltni határozatlik, — s ezen végzés a beadó Csulak Dániel ügyvéd költségére a „Kolosvári Közlöny“-be aszerint kihirdetendő: hogy az irt váltó-levelet netalan birtokló, azon érintett váltó-levélt alapján képzelt joga érvényesíthetése érdekében a kihirdetés napjától számítandó 3 azaz három havak alatt, ezen tanácsnál jelentse magát, mivel a kitűzött határidőn túl az irt és elvédvén váltó-levélt amortisálván, érvénytelennek fog nyilváníttatni. — Sz. kir. Kolozsvár város tanácsa 1861 augusztus 12-én tartott üléséből. Kiadta Ocsvai Ferencz, főjegyző.

(238)

Pályázat.

Zilah sz. kir. város főorvosi állomása concursus utján lévő bétöltendő, azok, kik e 315 osztrák frt fizetéssel ellátandó hivatalra pályázni kívánnak, folyamodványaikat folyó 1861-dik évi szeptember hó végéig Zilah város tanácsához adják be. Szilágyi János, főjegyző.

(2—3)

NEM HIVATALOS.

(243)

Kiadó szoba kerestetik.

belső farkas-, királyutczában, vagy ennek szomszédságában. A kiadni szándékozó értekezhetik bel-farkasutczában 74-dik szám alatt.

(234)

Eladó ház.

Szentegyházutczában a 475 szám alatti 7 szoba-, konyha-, és kamara- és istállóval ellátott ház eladó. Értekezhetni hidutca 302 szám alatt.

(228)

Haszonbéri hirdetmény.

Az erdélyi unitárius nemes Statusnak nemes Alsó Fejér vármegyében Ladamoson, N. Szentbentől csak két órai távolságra lévő rész jószág, ugymint maga az udvarház, körüllette fekvő gabonás, csűr, istálló, szép kiterjedésű szántó és haszálló helyeivel s gyümölcsöseivel, a folyó 1861-ik évi szeptember 29-ik napjától kezdve jövő 1868 ik évi aprilis 24-ik napjáig, hat és fél évre haszonbérbe kiadó, a haszonbéri feltételekről és a jószág terjedelméről tudomást vehetni helyi Ladamoson gazdatiszt Kovács Jánosnál, s Kolozsvárt Ferenczi Mozesnél belső magyar-utczában 410. szám alatt.

(239)

Eladók!

1. Egy 115 vékás jól megtrágyázott szántó-föld, hidelvén a nagyutca végén, badonkút mellett, egy tagban.
2. Magyarutca végén a szamosfalvi út mellett, egy 25 vékás jól megtrágyázott szántó-föld.
3. A Kajántó-völgyén egy 60 vékás szántó-föld, 4 szekér szénát termő réttel.

4. A meleg-völgyben egy 8 szekér szénát termő réttel
5. A nagyutczában, néhai Kolozsvári Imre-féle ház mellett egy nagy kiterjedésű telek, gazdasági épületekkel, kerttel, egy szoba- és konyhával.
6. 70 szekér jó széna. Mindezek akár együtt véve, akár külön-külön, megszerezhetők. Értekezhetni érántuk a kétvíz közti, barompiacz 60 szám.

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVTÁRÁJA. (Belső farkasutca 74. sz.)

Melléklet: Előfizetési felhívás Erdély térképére.

Sz. 347. 1861.

(241) (1—3)

A kolozs-mónostori alapítványi uradalomhoz tartozó ugynevezett kardosfalvi három kerekű lisztelő-malom, folyó évi szeptember hó 2-án az itteni uradalmi irodában délelőtti 10 órakor tartandó közérverés utján három egymás után következő (szendőkire, u. m. folyó évi october hó 1-sőjétől elkezdve a következő 1864-dik év szeptember hó utolsó napjáig haszonbérbe kiadó. A kolozs-mónostori uradalmi gazdasági hivataltól.

(61)

22/8 1861.

(9—10)

Legújabb cs. k. szabad. készítményei a diszgyógyszerészetnek a pipereasztal számára.

NÖVÉNYI SZÁL-HAJKENŐCS.

Ezen, a vegyészeti kir. tanárának Berlinben Dr. LINDES-nek felhatalmazása mellet a leg-célzszerűbb mű-vegyani eljárás szerint nagy-gonddal tisztított növényi vegyreszekből össze-összeállított szál-hajkenőcs igen jótékonyan hat a haj növéseire, miután azt a hajlókony-ságában fentartja s nem hagyja kiszáradni; e mellett a hajnak szép természetes fényt s nagyobb ruganyosságot kölcsönöz, míg másfelől egyszersmind a hajvázlatoknak a mega alakjában fentartására is külön-bösen alkalmas.

A cs. k. szabad. növényi szál-hajkenőcs csak eredeti darabokban árultatik melyeknek leletti jegyei zöld és arany bronzban vannak elkészítve.

Ara egy eredeti darabnak 50 kr. o.é.

A fentebbi szépségügyi szerek beltartalma fölöslegessé tesz minden további magasztalást; — egy kis kísérlet elegendő arra nézve, hogy ezen közhasznú szereknek czélzszerűsége- és jelességéről mindenki meggyőződhesék — Valódi minőségben kaphatók egyedül csak:

Kolozsvárt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Besz-terczén: Kelp Ferencz és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Déván: Buchler A. Enyeden: Bisztritsányi A.; Erzsébetvároson: Schmidt A.; Hátszegen: Mátéfi Béla gyógyszer.; Károly-Fejérvárt: Rusz János; Köhalmiban: Melas Ed. F. gyógyszer.; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandsch; Segesvárt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz. Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer.; Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebenben: Sz. Weissörtel Ad. G.; Sebenben: Zührer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Sepsi-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz. Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer.; Szeredán: Gozsy A.; Sz. Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G.

(242)

Hirdetés végképpeni eladásra.

A piacszoron idősb Szathmári György ur 455 sz. tulajdon háza alatt a Tutsek József-féle kereskedés, ellátva mindennemű női és férfi kelmékkel, szabad kézből, kisebb és nagyobb mennyiségben hallatlan lezárlított olcsó ár mellett készpénzen végképp minden eladatik.

(1—3)